

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie bonifikacyi z galicyjskiego funduszu propinacyjnego na rzecz funduszu krajowego i funduszy powiatowych.

Wysoki Sejmie!

Kiedy ustawa o podatkach osobistych z dnia 25. października 1896 Nr. 220. dz. pr. p. była przedmiotem przygotowawczych rokowań i obrad parlamentarnych, przewidywano już wówczas, iż fundusz krajowy i fundusze powiatowe doznają znacznego uszczerbku w dochodach z dodatków do podatków, opłacanych przez galicyjski fundusz propinacyjny.

Wszystkie te czynniki mogące mieć w tej sprawie głos rozstrzygający zgodziły się wówczas na to, ażeby fundusz krajowy i fundusze powiatowe otrzymały z funduszu propinacyjnego bonifikację za ten ubytek, oczywiście w takim tylko stopniu, ażeby fundusz propinacyjny nie był narażony na straty.

Obecnie, gdy przytoczona wyżej ustawa ma już moc obowiązującą i z dniem 1. stycznia b. r. weszła w życie, Wydział krajowy przedstawia tę sprawę Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem o uchwalenie ustawy, orzekającej swą bonifikację.

Powinność podatkowa funduszu propinacyjnego opiera się na drugim rozdziale wspomnianej ustawy o „podatku zarobkowym od przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków“, a w §§. 101. i 102. tej ustawy zawarte są specjalnie do funduszu propinacyjnego odnoszące się postanowienia:

§. 100. w ustępie 1. oznacza wymiar podatku na „10% od podlegającego podatkowi czystego dochodu“ — w ust. 2 zaś orzeka, że podatek nie może wynosić mniej niż 1 od tysiąca kapitału zakładowego. Ustępie 12. tegoż paragrafu orzeka, że od czystego dochodu, obliczonego według §§. 93. do 95. ustawy, należy przy funduszu propinacyjnym potrącać subwencję ze skarbu państwa, dochód z opłat szynkarskich, z innych opłat publicznych i grzywien doliczyć zaś do dochodu czysty dochód funduszu rezerwowego; wreszcie należy potrącić kwoty wydane na oprocentowanie i umorzenie zapisów dłużnych propinacyjnych i podatek rentowy od kuponów, o ile fundusz propinacyjny sam opłacać go będzie Ustępie 13. tegoż paragrafu orzeka, że gdyby miał być zastosowany ustępie 2. o minimalnej stopie podatkowej 1 per mille kapitału zakładowego, to przy galicyjskim funduszu propinacyjnym jako kapitał zakładowy ma być przyjętą kwota 62,200.000 zł.

Wreszcie w §. 101. orzeczono, że podatek zarobkowy od gal. funduszu propinacyjnego będzie przypisywany we Lwowie.

Na podstawie powyższych postanowień można już obecnie z wielkim prawdopodobieństwem oznaczyć wysokość podatku, jaki będzie obciążał gal. fundusz propinacyjny. Skutkiem określonych w §. 100. ustępie 12. potrąceń, w najbliższych przynajmniej latach będzie fundusz propinacyjny opłacał tylko minimalny podatek w wysokości 1 per mille od 62,200.000 zł. — a zatem 62.200 zł. — od czego dodatek krajowy w wysokości 61 ct. wyniesie 37.942 zł.

Dodatków powiatowych fundusz propinacyjny opłacać nie będzie, ponieważ podatek ma być odtąd przypisywany w mieście Lwowie.

Natomiast opłacać będzie dodatek gminny w mieście Lwowie, który gmina na rok 1898 wymierzyła w wysokości 30 ct. od 1 zł — co uczyni 18.660 zł.

Wreszcie podatek rentowy (kuponowy), który według §. 131. lit. a. rzeczonyj ustawy wynosi 10% od opłaconych odsetków, uczyni dla funduszu propinacyjnego w r. 1898. — 195 384 zł.

W ten sposób cała powinność podatkowa funduszu propinacyjnego wyniesie:	
podatek zarobkowy	62.200 zł.
podatek krajowy	37.942 „
dodatek gminny lwowski	18 660 „
podatek rentowy	195.384 „
	<hr/>
	314.186 zł.

Że zaś dotychczasowa powinność w podatkach i dodatkach w przecięciu lat 1895 do 1897 wynosiła	547.605 „
	<hr/>
	233 419 zł.

Ta kwota, przez fundusz propinacyjny obecnie zaoszczędzona, zmniejszać się jednak będzie w miarę jak będzie się zwiększać kwota przypisanego podatku zarobkowego, skutkiem czego wzrośnie także kwota dodatku autonomicznego krajowego i gminnego. Wprawdzie z drugiej strony zmniejszać się będzie kwota opłacanego przez fundusz propinacyjny podatku rentowego, w miarę spłaty kapitału pożyczkowego i zmniejszania się wysokości opłacanych procentów. Ale obliczyć dziś trudno, o ile zwiększony wydatek na podatek zarobkowy i na dodatki autonomiczne do niego, będzie pokryty zmniejszającym się wydatkiem na podatek rentowy. Dlatego też w oznaczeniu cyfry bonifikacji, jakaby fundusz propinacyjny miał opłacać funduszowi krajowemu i funduszom powiatowym, należy pójść niżej od owej kwoty 233 419 zł. jaką fundusz propinacyjny obecnie zaoszczędza.

Określiwszy w ten sposób przybliżoną maksymalną granicę bonifikacji, przystępujemy do obliczenia ubytku, jaki poniesie fundusz krajowy i fundusze powiatowe.

Według dat, udzielonych nam przez c. k. Dyrekcyę funduszu propinacyjnego, dodatki krajowe przez ten fundusz opłacane wynosiły w przecięciu lat 1895 do 1897 kwotę 188.269 zł. Że zaś, jak wyżej wykazano, wynosić będzie obecnie 37.942 zł. — przeto fundusz krajowy traci **150.327 zł.**

Fundusze powiatowe pobierały na cele powiatowe i drogowe razem **55.831 zł.** i tracą też całą tę sumę.

W pierwotnych rokowaniach w c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego przyjmowano tylko kwotę 150.000 zł., jako łączną bonifikacyę funduszu krajowego i funduszy powiatowych. Gdy jednak Wydział krajowy rozpatrzył się w udzielonych mu danych, przyszedł do przekonania, że suma ta bez szkody dla funduszu propinacyjnego podwyższoną być może, ażeby bonifikacja bardziej zbliżała się do ogólnej cyfry ubytku jakiego dozna fundusz krajowy i fundusze powiatowe. Skutkiem tego w odezwie z dnia 21. grudnia 1897 L. 80.341 do c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego, przyjął Wydział krajowy za podstawę kwotę 200.000 zł. a mianowicie dla funduszu krajowego 150.000 zł., a dla funduszy powiatowych 50.000 zł. Ze względu jednak na to, iż wymiar podatku zarobkowego a więc i dodatków krajowych zmieniać się może, zapytywał Wydział krajowy, czy nie byłaby możliwą — i jaka — zmienna skala bonifikacji.

C. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego odezwą z dnia 28. grudnia 1897 L. 8016 Dfp. oświadczyła się przeciw zmiennej skali, głównie z powodu trudności, jakieby w jej obliczeniu zachodzić musiały dla braku dostatecznych podstaw do ocenienia przyszłych zmian w opodatkowaniu, oświadczyła się dalej za kwotę 200.000 zł. przez Wydział krajowy proponowaną, wszakże z zastrzeżeniem, żeby z tej kwoty potrącono krajowy dodatek, wymierzony i przypisany w każdym roku funduszowi propinacyjnemu do podatku zarobkowego.

W ten sposób bonifikacja właściwa dla funduszu krajowego po potrąceniu 50.000 zł. dla funduszy powiatowych, wynosiłaby w roku bieżącym 150.000 zł. — mniej 37.942 zł. czyli 112 058 zł. — a przez cały czas istnienia funduszu propinacyjnego, pobierałby od niego fundusz krajowy rocznie łączną niezmienną kwotę 150.000 zł., czem byłby objęty zarówno przypadający w każdym roku dodatek do podatków jak i bonifikacja.

Wydział krajowy sądzi, że na to zgodzić się można — gdyby bowiem przyjęto stałą kwotę bonifikacyi, obliczoną na podstawie minimalnego podatku, przez fundusz propinacyjny opłacanego, a nie zniżającą się w miarę podwyższenia tego podatku. mógłby fundusz propinacyjny ewentualnie zanadto być obciążony. Kwota zaś przeszło 100.000 zł. na którą Wydział krajowy w swych budżetowych zestawieniach nie liczył, przedstawia w każdym razie dość poważny przybytek dochodów.

Co do bonifikacyi funduszków powiatowych, przyjęta przez Wydział krajowy kwota 50.000 zł. jest tylko o 5.831 zł. niższa od rzeczywistego ubytku, jaki fundusze te poniosą. Różnica ta przedstawia zbyt drobną kwotę, przeciętnie na jeden powiat wypadająca, ażeby dla jej wyrównania ryczałt zaokrąglony do 50.000 zł. podwyższać. Sposób rozdzielenia tego ryczałtu na poszczególne powiaty był przedmiotem wyczerpującej dyskusyi w Wydziale krajowym. Szło przede wszystkim o to, aby rozdział ten był ile możności sprawiedliwy a zarazem, żeby był raz na zawsze ustalony a nie dowolnie co roku dokonywany. Ten drugi postulat z pierwszym o tyle pogodzić trudno, że przy stałej cyfrze nie uwzględnia się zmiennych potrzeb powiatów, skutkiem czego powiaty, któreby może w latach następnych większego zasilenia swych funduszków potrzebowały, otrzymywać będą zawsze jednakową kwotę. Jeżeli się jednak zważy, że już w samym pojęciu bonifikacyi leży pojęcie zwrotu tego, co faktycznie do funduszków wpływało, nie zaś tego, coby ewentualnie przy zwiększeniu stopy dodatków wpływać mogło; że przeciętna z ostatnich trzech lat stopa dodatków powiatowych jest miarą obecnych rzeczywistych potrzeb powiatów, że wreszcie dochód z tej bonifikacyi jest dla powiatów niespodziewanym przybytkiem, na który przy układaniu budżetów na rok bieżący nie liczyły, to zdaje się iż stała, na podstawie trzechletniego przecięcia obliczona kwota będzie względnie najśluszniejszym wymiarem.

W załączniku A. zestawiamy kwoty, jakie w przecięciu z ostatnich trzech lat powiaty w dodatkach powiatowych i drogowych od funduszu propinacyjnego pobierały, a zarazem rozdział kwoty 50.000 zł. pomiędzy poszczególne powiaty, dokonany w stosunku kwoty, jaka na każdy powiat przypadła w tem trzechleciu z ogólnej sumy, przez fundusz propinacyjny na fundusze powiatowe opłacanej.

Z zestawienia tego okazuje się, że w razie przyjęcia powyższego stosunku 23. powiaty otrzymałyby zasiłek roczny w kwotach do 500 zł., 43. powiaty nad 500 do 1000 zł. a 8 powiatów nad 1000 zł. Średnio wypada na jeden powiat 675 zł. Przy podziale tym kwoty niżej 1 zł. jeżeli nie wynosiły 50 ct. zostały opuszczone, zaś kwoty nad 50 ct. zostały podwyższone do 1 zł.

Podziału tego nie można było powtarzać w ustawie, która w ten sposób byłaby obciążona niebotrzednym balastem cyfr. Wystarczy, jeżeli ustawa poda zasadę, według której podział między powiaty ma być dokonany, a Wysoki Sejm osobną rezolucyą podział zatwierdzi.

W powyższym wywodzie znajdzie Wysoki Sejm uzasadnienie poszczególnych postanowień załączonej ustawy, którą staraliśmy się zrehabilitować ile możności zwiększyć.

Wydział krajowy wnosząc ten projekt wychodzi z tego założenia, że gdy fundusz propinacyjny przez uchwalenie tej ustawy nie dozna żadnego uszczerbku, zawsze jeszcze bowiem jego ciężar podatkowy będzie mniejszy od dotychczasowego, gdy zresztą fundusz ten którego majątek corocznie o sumę około 1 miliona wzrasta i tak po roku 1910 ma przejść na kraj — to jest zupełnie uzasadnionem i sprawiedliwem, ażeby część znaczną tego zaoszczędzenia, jakie fundusz ten uzyskuje skutkiem nowych ustaw podatkowych zasilila już teraz te fundusze autonomiczne, które na tej reformie podatkowej niewątpliwą stratę ponoszą. Zasilenie funduszu krajowego, którego wydatki z konieczności coraz wzrastać muszą, zasilenie autonomii powiatowej, do której rozwijające się życie społeczne coraz wyższe stawia żądania jest dostatecznym motywem do zaczerpnięcia na te cele z zaoszczędzeń, jakie funduszowi propinacyjnemu w udziale się dostały.

Wydział krajowy wnioskami swemi nie obejmuje budżetowej strony tej sprawy i nie wstawia z powodu tego projektu żadnej kwoty do budżetu na r. 1898, nie może bowiem opierać budżetowych cyfr na nie uchwalonej jeszcze i niesankcyonowanej ustawie. Jeżeli Wysoki Sejm wnioski te przyjąć zechce, a ustawa otrzyma Najw. sankcyę w takim razie dochód jaki tytułem bonifikacyi do funduszu krajowego wpłynie, będzie w zamknięciu rachunków za rok bieżący jako zwyżka wykazany.

Na podstawie powyższego wyводу Wydział krajowy wnosi:

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony do B. projekt ustawy.

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości dokonane przez Wydział krajowy obliczenie rozdziału pomiędzy poszczególne powiaty kwoty 50.000 zł. jako bonifikacyi z funduszu propinacyjnego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 5. stycznia 1898.

Marszałek krajowy

S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Tadeusz Romanowicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Załącznik A. do LW. 81.702 z r. 1897.

Wykaz

kwot przypadających powiatom z rozdziału sumy 50.000 zł. w stosunku do przeciętnej wysokości dodatków powiatowych i drogowych opłacanych przez fundusz propinacyjny w latach 1895 do 1897.

L. p.	Powiat	Przeciętna suma dodatków powiatowych i drogowych za lata 1895, 1896 i 1897		Z sumy 50.000 zł. przypada na powiat	L. p.	Powiat	Przeciętna suma dodatków powiatowych i drogowych za lata 1895, 1896 i 1897		Z sumy 50.000 zł. przypada na powiat
		zł.	ct.				zł.	zł.	
1	Biała . . .	1.270	89 ¹ / ₂	1.138		Z przeniesienia .	30.177	76	27.026
2	Bochnia . .	656	33	588	39	Myślenice . .	662	97 ¹ / ₂	594
3	Bohorodczany	415	49 ¹ / ₂	372	40	Nadwórna . .	857	06	768
4	Borszczów .	625	56 ¹ / ₂	560	41	Nisko . . .	724	63 ¹ / ₂	649
5	Bóbrka . . .	869	75 ¹ / ₂	779	42	Nowy Sącz . .	951	35 ¹ / ₂	851
6	Brody . . .	930	26	833	43	Nowy Targ . .	527	46	472
7	Brzesko . . .	736	72	660	44	Pilzno . . .	301	52	270
8	Brzeżany . .	918	86	823	45	Podhajce . . .	867	17 ¹ / ₂	777
9	Brzozów . . .	447	76	401	46	Przemysł . . .	509	46 ¹ / ₂	456
10	Buczacz . . .	1.810	21 ¹ / ₂	1.621	47	Przemysłyany	876	68 ¹ / ₂	785
11	Chrzanów . .	1.660	98 ¹ / ₂	1.488	48	Rawa . . .	569	58	510
12	Cieszanów . .	483	61	433	49	Rohatyn . . .	692	08	620
13	Czortków . .	727	—	651	50	Ropczyce . . .	755	88	677
14	Dąbrowa . . .	309	97	278	51	Rudki . . .	748	83	671
15	Dobromil . . .	731	14	655	52	Rzeszów . . .	1.165	14 ¹ / ₂	1.044
16	Dolina . . .	911	64	816	53	Sambor . . .	520	29	466
17	Drohobycz . .	850	29	761	54	Sanok . . .	537	13	481
18	Gorlice . . .	982	93	880	55	Skalał . . .	932	30 ¹ / ₂	835
19	Gródek . . .	473	36	424	56	Śniatyn . . .	394	45	353
20	Grybów . . .	421	14 ¹ / ₂	377	57	Sokal . . .	824	27	738
21	Horodenka . .	874	96 ¹ / ₂	784	58	Stanisławów	644	79	578
22	Husiatyn . . .	690	56	618	59	Staremiasto .	413	45	370
23	Jarosław . . .	991	48	888	60	Stryj . . .	692	37 ¹ / ₂	620
24	Jasło . . .	553	54 ¹ / ₂	496	61	Tarnobrzeg . .	877	61	786
25	Jaworów . . .	516	12	462	62	Tarnopol . . .	995	27	891
26	Kałusz . . .	737	38 ¹ / ₂	660	63	Tarnów . . .	192	91 ¹ / ₂	171
27	Kamionka . . .	488	73 ¹ / ₂	438	64	Tłumacz . . .	1.087	18	974
28	Kolbuszowa . .	438	75	393	65	Trembowla . .	619	34 ¹ / ₂	555
29	Kołomyja . . .	780	46	699	66	Turka . . .	810	81	726
30	Kossów . . .	1.002	96	898	67	Wadowice . . .	1.419	42 ¹ / ₂	1.271
31	Kraków . . .	1.622	76	1.453	68	Wieliczka . . .	883	71	792
32	Krosno . . .	380	20	341	69	Zaleszczyki . .	394	34	353
33	Limanowa . . .	767	23	687	70	Zbaraż . . .	341	81 ¹ / ₂	306
34	Lisko . . .	431	95	387	71	Złoczów . . .	1.175	98 ¹ / ₂	1.053
35	Lwów . . .	1.317	06	1.180	72	Zółkiew . . .	558	73	500
36	Łańcut . . .	1.100	26 ¹ / ₂	985	73	Zydaczów . . .	556	65	499
37	Mielec . . .	648	05	580	74	Zywiec . . .	571	20	512
38	Mościska . . .	601	36	539					
	Do przeniesienia .	30.177	76	27.026		Razem . . .	55.831	65	50.000

Ustawa z dnia obowiązująca w królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem o bonifikacyi z galicyjskiego funduszu propinacyjnego na rzecz funduszu krajowego i funduszy powiatowych za spowodowany wejściem w życie ustawy o podatkach osobistych z dnia 25. października 1896 Nr. 220 Dz. p. p. ubytek w dochodach z dodatków do podatków, opłacanych przez fundusz propinacyjny.

Zgodnie z uchwałą Sejmu mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I. Galicyjski fundusz propinacyjny będzie opłacał od 1. stycznia 1898. funduszowi krajowemu i funduszom powiatowym bonifikację za ubytek w dochodach tych funduszy z opłacanych do końca r. 1897 przez galicyjski fundusz propinacyjny dodatków do podatków państwowych, spowodowany wejściem w życie ustawy o podatkach osobistych z dnia 25. października 1896 Nr. 220 Dz. p. p.

Art. II. Bonifikacja dla funduszu krajowego wynosić będzie corocznie 150.000 zł. — z czego jednak potrącać się ma krajowy dodatek, wymierzony i przypisany w każdym roku galicyjskiemu funduszowi propinacyjnemu do podatku zarobkowego, opłacanego w myśl §. 100 ustawy z 25. października 1896 Nr. 220 Dz. p. p.

Art. III. Bonifikacja na rzecz funduszy powiatowych wynosić będzie 50.000 zł. rocznie i będzie wypłacana do rąk Wydziału krajowego który rozdzieli tę sumę pomiędzy poszczególne fundusze powiatowe w stosunku do kwoty, jaka w trzechleciu od 1895 do 1897 przypadła każdemu z nich z ogólnej sumy dodatków do podatków, wypłacanych przez galicyjski fundusz propinacyjny na cele powiatowe i drogowe.

Art. IV. Wypłata kwot, w artykule II. i III. oznaczonych następuje zawsze kwartalnie z dołu.

Art. V. Wykonanie niniejszej ustawy, która wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia poruczam Memu ministrowi spraw wewnętrznych.
